

Mátis Jenő, az Erdélyi Magyar Néppárt választmányának elnöke, a Gazdasági és Vidékfejlesztési Kabinet elnöke

Erdély és a Partium messze kevesebb forrást kapott a központi elosztások során, mint amennyire jogosult lett volna a befizetések mértéke alapján

Románia költségvetésének a kormány által elfogadott módosítása – mely elsősorban egyes fizetések és a speciális nyugdíjak felelőtlen növekedését szolgálja – beruházások százait, a fenntartható fejlődést, az ország gazdasági stabilitását veszélyezteti – felelte a Magyar Fórumnak Mátis Jenő, az Erdélyi Magyar Néppárt választmányának elnöke.

Romániában a költségvetés módosításáról a kormány, vagy a képviselők döntenek szavazatukkal?

– A kérdés megválaszolásához érdemes egy kis elemzést végezzünk Románia politikai rendszeréről. A monarchia és kommunista diktatúra után az 1991-ben elfogadott alkotmány értelmében Románia köztársaság. A döntéshozó hatalom kétházás: Képviselőház és szenátus. A végrehajtó hatalom kétféjű: A kormány és az államelnök között oszlik meg (egyfajta sajátos romániai félelnöki rendszert hozott létre). 2/3-os törvény csak az alkotmányt módosító törvény. Szerves törvényt a képviselők vagy szenátorok létszámának többségi szavazatával lehet elfogadni. Egyszerű törvényt a jelenlevő törvényhozók többségével lehet elfogadni. Minden esetben szükséges az összlétszám többségének jelenléte a határozatképesség biztosításához. A költségvetést a két ház együttes ülésén egyszerű többséggel fogadják el. Az alkotmány

lehetőséget biztosít a kormánynak sürgősségi törvényerejű rendeletek kibocsátására. Ezek a parlament elé való terjesztés és a Hivatalos Közlönyben való megjelenés után azonnal hatályba léptek. Ezt a lehetőséget használta ki a Tudose-kormány a költségvetés módosítására. Majd valamikor a parlament is napirendre tűzi a költségvetés módosításáról szóló sürgősségi kormányrendeletet, de annak hatásai már ma éreződnek, mert hatályban van és alkalmazzák.

A pénzügyminiszter szerint pozitív kiigazításról van szó, vagyis a kormány több pénzt költhet. Mi erről a véleményük?

– Nem szeretnék számháborúba keveredni a pénzügyminiszter úrral, de van néhány gazdasági-pénzügyi mutató, amellyel nehéz vitatkozni. Egyrészt már az eredeti költségvetés-tervezet 5,2 %-os GDP arányos gazdasági növekedéssel számolt a 2017-es évre. Ezt mind a hazai, mind a nemzetközi elemzők kétkedve fogadták. Most ezt azzal fejték meg, hogy még nagyobb, 5,6%-os lesz az idei gazdasági növekedés. Tehát a bevételek is nőni fognak – állítja a pénzügyminiszter. Csak arról nem beszél, hogy eredetileg is 5 milliárd euró EU-s forrás beáramlását tervezték a romániai gazdaságba ebben az évben. Ehhez képest az első félévben el sem indult a 2014–2020 periódusra Románia számára előirányzott EU-s források lehívása. Tehát nem tartom megvalósíthatónak a kormány által tervezett költségvetési bevételt.

A módosítás következtében a kormány összesen 28,7 milliárd lej (1 894 milliárd forint) fordít közberuházásokra a tavalyi 29,5 milliárd lej helyett. Az eredeti költségvetés-tervezetben 39,4 milliárd lej szerepelt ennél a tételnél. Előfordulhat, hogy még a 28,7 milliárd lej sem költik el a közberuházási projektek nehézkes haladása miatt?

– Románia számára a közbeszerzési eljárások mindig problémát jelentettek az elmúlt 20 év során. Vagy a jogszabályok voltak „lyukasak”, rengeteg kiskaput tartalmazva, vagy a végrehajtás nem volt megfelelő. Az óvások elbírálásának bonyolultsága és lassúsága csak fokozta a bajt. Ez is az egyik oka, hogy Románia kullogó helyen végzett a 2007–2013 közötti EU-s források lehívásában is. A mostani PSD–ALDE kormány felelőtlen béremelési és speciális nyugdíjemelési politikája miatt elképzelhető, hogy még e csökkentett fejlesztési, beruházási előirányzat is „elolvad” a szociális kiadások „oltárán”.

A kormánypártok szerint a román gazdaság az első fél évben 5,8 százalékkal nőtt. Igaz ez az adat, vagy manipuláció?

– Nem manipuláció, de nem egy fenntartható gazdasági folyamat eredménye. Részben már érintettem ezt a kérdést. A múlt évi és az évi béremelések, az ÁFA csökkentésével együtt egy olyan – egyszeri – helyzetet teremtettek, melynek hatására a fogyasztás kiugró eredményeket produkált. De ezt nem lehet folyamatosan szinten tartani, ezért én a második félévben egy negatív korrekcióra számítok. Ennek a statisztikai növekedésnek nem látszanak az eredményei sem a költségvetés bevételi oldalán, sem az életszínvonal növekedésében.

A kormány hitelt is felevett?

– A gazdasági növekedés elsősorban fogyasztáson alapult. Mivel a hazai piac nem tudta ezt a megnövekedett igényt kielégíteni, az import növekedett. Ez pedig a folyó fizetési mérleg helyzetének romlását idézte elő. A román kormány a szükséges források biztosítása érdekében mind külföldön, mind belföldön hitelekhez folyamodott, sajnos egyre drágábban. A hazai piacon a kereskedelmi bankok előszeretettel hitelezik a kormányt, ennek pedig a gazdasági fejlesztések látják a kárát. Így a bankok nincsenek rákényszerülve, hogy kedvezőbb feltételek mellett hitelezzék például a KKV-kat.

Jelenleg mekkora az ország államadóssága?

– 2016 és 2017 júniusa között Románia államadóssága 33 milliárd lejjel nőtt elérve a GDP 42,1%-át és az év első 6 hónapjában 18,7 milliárd lejjel nőtt, így most már a GDP 43,2%-át teszi ki. Ennek a helyzetnek a legnagyobb problémája az, hogy a pénz nem az infrastruktúrába került hanem a fizetésekbe és a nyugdíjakba. Az állami beruházások szintje nagyon alacsony.

2016. december végén, Románia államadóssága az EU-módszer szerint számítva (a garantált adósságot nem tartalmazó névleges értékű bruttó adósság) 285,8 milliárd lej (63,6 milliárd euró) volt, a mely a GDP 37,7%-át tette ki. 2016-ban a finanszírozási igények elérték a 69 milliárd lejt, ami a GDP 9,1%-át képezi: 18,2 milliárd lej ment a konszolidált költségvetési hiány lefedésére, és 50,8 milliárd lej adósság-átütemezésre és „-görgetésre”. 2010 és 2016 között, az állami adósság 126 milliárd lejjel növekedett (éves átlagban kb. 21 milliárd lej), és ezzel együtt növelte a költségvetési erőfeszítéseket annak fedezésére: 2010-ben a kamat 7 milliárd lej volt, 2016-ban már 10 milliárd lej lett. Ebben az évben a bruttó finanszírozás szükségessége kb. 65 milliárd lej, a GDP 8%-a, amelynek legnagyobb része szintén az adósság továbbgörgetésére lesz felhasználva. A konszolidált költségvetés a GDP 2,96%-ának megfelelő költségvetési hiányra, 24 milliárd lej körüli összegre épül. Csakhogy a költségvetés egy 5,2%-os gazdasági növekedésre és a 2016-hoz képest 14%-os bevétel-növekedésre is számít. Mindkét célkitűzést nehéz elérni. Mellesleg, 2016. január–februárhoz képest, az első két hónapban a költségvetési bevételek 0,9%-os csökkenést mutatnak, és semmiféleképpen növekedést (évi 14%-ot). Mi fog történni abban az esetben, ha a költségvetési bevétel nem valósul meg? Az Európai Bizottság – amely szerint 2017-ben a GDP 4,4%-ának megfelelő gazdasági növekedés várható – úgy véli, hogy a költségvetési hiány idén eléri a GDP 3,6%-át, a következő évben pedig a GDP 3,9%-át.

Ennek eredményeként az államadósság aránya fokozatosan romlik. A román módszertanra alapozva, amely szerint az állami adósság magában foglalja a közvetlen szerződések és a pénzügyek által garantált szerződések mellett a minisztériumok által felhalmozott adósságokat is, a teljes adósság, 2016 végén 339 milliárd lej volt, amely a GDP 44,7%-át jelenti. Ebből az összegből 306 milliárd lej volt a közvetlen adósság, 17 milliárd lej pedig a garantált adósságot képviseli.

Ezt a pénzt unokáik is fizethetik vissza?

– Sajnos nemcsak fizethetik, hanem fizetni is fogják. Mert én remélem, hogy itthon maradnak, és nem vándorolnak ki. Az állami adósság görgetése megszokott a költségvetési politikákban, ezért a hosszú távú államadósság részleteinek fizetése gyerekeinkre, unokáinkra marad.

Mit javasolnak a külföldi hitelek helyett?

– Elsősorban a gazdasági kiszámíthatóság megteremtésére van szükség. Az nem lehet, hogy év közben többször módosul az adótörvénykönyv, romba döntve bármilyen tervezést, számítást, üzleti tervet. Ez a nemzetközi hitelminősítők vonatkozásában leértékeléshez vezethet, tehát drágább külföldi hitelekhez. Ezért, tekintetbe véve a betéti kamatok rendkívül alacsony szintjét, azt javasoljuk, hogy a pénzügyminisztérium lakossági kötvényeket és egyéb állampapírokat bocsásson ki, alacsony címletekben. Ennek több haszna lenne. Egyrészt nőne a lakossági megtakarítások aránya és a lakossági realizált (kamat)jövedelem is. Kiiktatódná az

árfolyamkockázat. És végre a Romániában működő kereskedelmi bankok figyelme is áttérülne a gazdaság finanszírozása felé a kormány rossz döntéseinek a pénzelése helyett.

Hogyan hat a módosítás Románia gazdasági stabilitására és a munkahelyteremtésre?

– Egyértelműen negatívan hat a munkahelyteremtésre. A beruházási források csökkentése 10 milliárd lejjel azt eredményezi, hogy százezres nagyságrendű munkahelyek nem jönnek létre. A kormány kétségbeesetten próbál újabb forrásokat találni, hogy felelőtlen bér- és szociális politikáját finanszírozni tudja. Sok hazai elemző gazdasági válságtól tart, nem ok nélkül.

Ha már a munkahelyteremtésről beszélünk; ahol a magyarság tömbben él, oda kevesebb uniós forrás érkezik?

– A mindenkori bukaresti kormányok mostohaként tekintettek a Székelyföldre, de az Érmellék vagy Kalotaszeg vidékére is. Általában elmondható, hogy Erdély és a Partium messze kevesebb forrást kapott a központi elosztások során, mint amennyire jogosult lett volna a befizetések mértéke alapján. Ez az uniós források leosztásánál is érzékelhető. A kritériumok, a feltételek úgy lettek meghatározva, hogy például a Kárpátokon túli több tízezer hektáros mezőgazdasági nagyvállalatok a kedvezményezettek az Erdélyre jellemző családi gazdavállalkozásokkal szemben.

Gyermekeink jövőjét veszélyeztetik

Írta: Medveczky Attila

2017. október 03. kedd, 13:47 -

Medveczky Attila